| ज | बकः – अरे! अरे! मां विहाय कथमन्यः कोऽपि राजा भवितुमर्हति अहं तु शीतले जले बहुकालपर्यन्तम् अविचलः ध्यानमग्नः स्थितप्रज्ञ इव स्थित्वा सर्वेषां रक्षायाः उपायान् चिन्तयिष्यामि, योजनां निर्मीय च स्वसभायां विविधपदमलंकुर्वाणैः जन्तुभिश्च मिलित्वा रक्षोपायान् क्रियान्वितान् कारयिष्यामि अतः अहमेव वनराजपदप्राप्तये योग्यः।

मयूरः – *(वृक्षोपरितः-साट्टहासपूर्वकम्)* विरम विरम आत्मश्लाघायाः किं न जानासि यत्–

यदि न स्यान्नरपतिः सम्यङ्नेता ततः प्रजा।
अकर्णधारा जलधौ विप्लवेतेह नौरिव॥ (पृष्ठ 58)

प्रश्नाः—

I. एकपदेन उत्तरत—

(i) *शीतले जले स्थितप्रज्ञः इव कः तिष्ठति?*

(ii) *कीदृशी नौका जलधौ विप्लवेत्?*

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत—

बकः वन्यजन्तुनां रक्षोपायान् कथं चिन्तयितुं कथयति?

III. निर्देशानुसारम् उचितम् उत्तरम् प्रदत्तविकल्पेभ्यो चित्वा लिखत—

(i) *'समुद्रे' इति पदस्य समानार्थकं पदम् किम्?*

(क) शीतले (ख) नौरिव (ग) निर्मीय (घ) जलधौ

(ii) *'चिन्तयिष्यामि' इति क्रिया पदस्य कर्तृपदं किम्?*

(क) अहम् (ख) अविचलः (ग) रक्षायाः (घ) शीलते

(iii) 'मां विहाय........।' अस्मिन् वाक्ये 'मां' इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम्?

(क) बकाय (ख) मयूराय (ग) वानराय (घ) सिंहाय

(iv) *'गृहीत्वा' इति पदस्य विपरीतार्थकम् पदं किम्?*

(क) स्यात् (ख) विरम् (ग) विहाय (घ) मिलित्वा

उत्तराणि—

I. (i) बकः (ii) अकर्णधारा

II. बकः शीतले जले बहुकालपर्यन्तम् अविचलः ध्यानमग्नः स्थितप्रज्ञः इव स्थित्वा वन्यजन्तूनां रक्षोपायान् चिन्तयितुं कथयति।

III. (i) (घ) जलधौ (ii) (क) अहम्

(iii) (क) बकाय (iv) (ग) विहाय